

Material world: Da Anne Marthe Dahl Zettervall fikk barn, vokste søppelhaugen – og ønsket om å gjøre framtida levelig for Jesper (bak) og Oskar. – Jeg lever nå en gang i 2010 og er litt materialist, men vil i hvert fall rydde opp etter meg. Vi må ta ansvar, ikke bare lukke øya og skylde på kommunens dårlige system.

Penere hverdag: – Søppel er stygt, søppel er kjedelig, men pakk det lekkert inn. Dette er design, sier gründeren.

Enklere hverdag: Plastbokser for ulike typer søppel, avfallspose til flasker og dunker til restavfall – alt på én plass.

Søppeldesign

Hvor skal batteriene kastes? Og hårsprayen?

Anne Marthe Dahl Zettervall (34) har laget en miljøstasjon som hjelper folk å rydde opp i søppelkaoset hjemme.

Skal du være med mamma å rydde litt, Oskar? Nei, du vil heller måke, ja.

Trebarnsmamma Anne Marthe Dahl Zettervall lar yngstemann på to og et halvt år stabbe rundt foran huset med spaden, mens hun selv legger siste hånd på det hun med et smil kaller barn nummer fire, søppelstasjonen Selma.

Selma er pen. Hun har runde former, et solid karosseri og orden på innsida – her kan du sortere og oppbevare alt som hopper seg opp under kjøkkenbenken, fra løkkskall til kartonger og lyspærer. På innerveggen henger Gjøvik kommunes tømmekalender.

– Selma gir meg fantastisk god samvittighet, sier Anne Marthe, og koser litt ekstra med Oskar fordi hun ikke tok på ham ytterjakke i vinterkulda.

– Vi beskytter ungene våre med sykkelhjelmer og det som er. Men et godt miljø er jo den beste gaven vi kan gi dem.

PÅ SETT OG VIS startet det hele med Oskar. Anne Marthe gikk hjemme i permisjon med en vakker liten gutt hun visste ville få noen ekstra utfordringer i livet. Oskar ble født med en skade som gjør at han har lammelser i høyre bein og arm og har noen prob-

VALGET

• Var i mammaperm da jeg fikk ideen om å utvikle en privat miljøstasjon.

VEIEN

• Jeg er glad jeg valgte å ha med en makker og deleier, Kari-Anne Haug, som kunne noe om produksjon. Veien videre blir helt sikkert bra, uansett om firmaet blir gull eller ikke. Jeg kan ikke la penger være eneste motivasjon, men muligheten til å gjøre noe eget og nytt!

lemer med å snakke. Det er knapt synlig, men som moren sier: Han vil ikke akkurat bli noen fotballproff, og livet vil ikke bli helt A4.

Bekymringer, rutiner og hverdagslogistikk – Anne Marthe trengte et kreativt pusterom, en liden-skap, noe som fikk henne til å tenke på noe annet. Hun hadde tidligere åpnet to skobutikker, hadde studier i organisasjonspsykologi, og er en gründer og idékaster av natur.

Og da søppelet under kjøkkenbenken vokste, vokste det fram en idé.

– Fem mennesker i et hus produserer enorme mengder søppel, det er nesten litt ekkelt, og jeg syntes ikke det fantes noe godt system for å kaste det og tenke gjenvinning. Visste du at hver nordmann produserer 450 kilo søppel hvert år? For fire år siden var tallet 300. Jeg lever nå engang i 2010 og er litt materialist, men vil i hvert fall rydde opp etter meg.

Hun smiler:

– Dessuten er jeg litt jålete, og de tre grå plastboksene fra kommunen sto og gapte i innkjørselen. Folk kjøper dyre hagemøbler, men hva er det første som møter deg på utsida? Et grått søppelmonster.

I ØRENE dingler store øredobber i matt sølv, omtrent samme farge som på stålet til Selma. To år etter at den første skissen tok form, står prototypen på den private miljøstasjonen klar i innkjørselen på Gjøvik.

Bak de to dørene skjuler det seg hyller med små plastbokser, en stor pose og en større dunk. Boksene kan merkes og fylles etter behov, for eksempel med spesialavfall (hårspray, batterier, mobiltelefoner), kartonger eller flasker, mens posen er for plastflasker og dunken for restavfall.

Søppelmamma: Anne Marthe liker orden og system, og Oskar (på fanget) og Jesper får gjerne være med og sortere. Gründeren har allerede en skisse for en innendørs avfallskommode klar. Miljøstasjonen Selma kommer etter planen i byggvarehandelen i april, og produseres av platebedriften Jemtland.

«Jeg er fed up med at alle skal være så kritiske når man kommer med noe nytt, og stiller spørsmål som dreper ideen. Det er i beste mening, men typisk norsk. Det må være lov til å ta litt av.»

► På utsida henger en postkasse i samme design, med husnummer på.

– Funksjonell og estetisk, slår Anne Marthe fast – nå er det forretningskvinnen som snakker.

Men veien fram til ferdig produkt har ikke vært så enkel som hun trodde.

- JEG ER LITT SÅNN: «Det må da gå an å lage noe sjøl», og tok kontakt med Kari-Anne Haug som jeg kjente fra industrimiljøet på Raufoss. Inne i mitt enkle hode tenkte jeg at hun kunne smelle opp en sånn på fabrikk.

Men det viste seg å være en større prosess – hun åpnet dørene til produksjonsverdenen.

Designere og ingeniører ble involvert, egenkapital stablet på beina og etablererstipender søkt på. Da Innovasjon Norge bidro med penger og råd, var ballet i gang. Anne Marthe satset lokalt og norsk, med stål fra platebedriften Jemtland på Gjøvik, eik fra Toten tre og design fra Frost produkt i Oslo.

NÅ SJEKKER HUN at hengslene har tålt nattas kulde.

– Jeg trodde aldri at jeg skulle bli så interessert i hydraulikk.

Hun ler, men blir alvorlig:

– Teamet og nettverket er hele greia – å finne de folk som tror på deg og kan det du ikke har peiling på. Jeg kunne jo bare selge sko.

Hun snakker varmt om lokale næringslivsledere som åpnet døra, løste opp på slipsknuten og satt

over kaffen da trebarnsmora kom med skissen. Og skulle ønske nordmenn flest var mer entusiastiske.

– Jeg er fed up med at alle skal være så kritiske når man kommer med noe nytt, og stiller spørsmål som dreper ideen. Det er i beste mening, men typisk norsk. Det må være lov til å ta litt av, og lov til å le selv om man er seriøs. For å skape noe sjøl er ikke flaks, men hard jobbing.

HUN JOBBER i dag 60 prosent i markedsavdelingen på NAV, driver skobutikk og har tre gutter og en voksen svenske i huset hjemme.

– Martin er Fjellet og Tryggheten, sier hun om ektemannen, og understreker at hun ikke er noen karrier Kvinne, hun mangler bare impuls kontroll når hun får en idé.

– Dessuten jobber jeg i redusert stilling og har det fleksibelt. Tida er noe vi må forvalte sjøl, vi kan ikke la oss fange av at vi ikke har tid – jeg er lei av at det har blitt en sannhet. Tenk så heldige vi er som har så mange valg hele tida.

I april er miljøstasjonen etter planen ute i byggvarehandelen. Drømmen er å komme med en hel serie avfallsstasjoner – hun har allerede laget skisse av innendørs søppelkommode.

– Det er nå det starter, sier hun. – Og det er litt skummelt.

Zetervall-guttene er stolte av mamma, uansett.

– Har du vært på søppeljobben din i dag? spør de.

mho@dagbladet.no

MIN DAG

06.45: – Våkner med to-tre unger og en mann i senga. Står opp trøtt, etter en dusj og litt rouge er det radio, lokalavisa og müstiblanding. Matpakkesmøring tar mannen seg av.

07.50: – Leveringsrunde av unger, før jobben venter, åpent landskap i markedsavd. på NAV, eller hjemmekontor med gründerprosjektet. Arbeidsmøter med teamet.

11.00: – Lunsjtid! Gjerner ute med venninner eller kolleger.

11.30-16.00: – Jobb, jobb, jobb.

16.30: – Hjem, huset fullt. De vanlige husmøroppgavene venter. Middag lages og spises. Rekker ofte 15 min. på sofaen. Setter på en klesvask. Sørger for at unger kommer på aktiviteter. Glemmer å henge opp klesvasken.

20.00: – Stille i huset. Skravler med mannen, jobber litt på pc-en, trener kanskje (bare kanskje), symaskinprosjekter (veldig kjerringaktig, men fin syssel), noen telefonsamtaler med familie og venninner, og litt jobb. Henger opp klesvasken. Venninnekveld en kveld i uka. Luft!

23.00: – Legger meg på lading. Noen ganger på spikermatte med bok. Eller på en god arm.